

CONCEPT: Plan van aanpak 'Strategisch Economisch Profiel Haven- en Industriecluster Moerdijk'

Vragen voor de stuurgroep:

1. Kan de stuurgroep instemmen met deelname van het havenbedrijf Moerdijk aan het directeurenoverleg (DO) voor het SEP?
2. Kan de stuurgroep instemmen met de positionering van het nationaal strategisch profiel i.r.t. het strategisch economisch profiel en vice versa?
3. Kan de stuurgroep instemmen met de voorgestelde planning?

Aanleiding en doel

BO besluiten

In het Bestuurlijk Overleg Powerport regio Moerdijk van 11 juni 2025 is besloten;

- *Rijk en Regio besluiten om rond het haven- en industriecluster van Moerdijk en Amercentrale-terrein in ieder geval ruimte te bieden voor de energietransitie (installaties en tracés voor kabels en leidingen) en autonome groei van bedrijvigheid, waaronder verduurzaming en circulair maken van de bestaande industrie. Hiervoor wordt (deels) gekeken naar ruimte buiten het haven- en industriecluster Moerdijk en het Amercentrale-terrein in Geertruidenberg. Op basis van de verrichte technische studies (fase 2B) hanteren Rijk en regio voor de voornoemde onderdelen een indicatieve ruimtevraag van 700 hectare voor de gehele Powerport Regio.*
- *Rijk en Regio werken daarnaast een nationaal strategisch profiel uit voor het haven en industriecluster, in samenhang met de andere haven- en industrieclusters van nationaal belang. Op basis van dit nationaal strategisch profiel bepalen partijen gezamenlijk of en zo ja voor welke nieuwe vormen van (circulaire) economie aanvullend ruimte geboden kan worden. Zij willen in de toekomst alleen ruimte bieden op de haven- en industrieterreinen voor activiteiten die voldoen aan dat strategische profiel en verkennen ook hoe de bestaande (milieu)ruimte op het haven- en industriecluster Moerdijk beter kan worden benut voor de functies die passen bij het nationaal strategisch profiel.*

In het BO Powerport regio Moerdijk van 1 december 2025 zijn een paar uitgangspunten/randvoorwaarden opgenomen waar het profiel aan dient te voldoen:

- *Het haven- en industriecluster Moerdijk heeft een nationaal strategisch profiel waarbij de focus ligt op energie-intensieve duurzame industrie en de bewerking van kritieke grondstoffen ten behoeve van strategische autonomie. Dit profiel vraagt om een multimodale ontsluiting (weg, water, spoor en buisleidingen), bij voorkeur extra kade gebonden industrieterrein aansluitend aan het bestaande industriecluster en nieuwe energie-infrastructuur (van nationaal belang) voor verschillende energiemodaliteiten, zoals elektriciteit, waterstof(dragers), CO2 en warmte.*
- *De inpassing van nationale belangen moeten zich ook vertalen in aantoonbare (economische) meerwaarde voor zowel de regio als heel Noord-Brabant.*
- *Daarnaast dient inzichtelijk te zijn voor welk specifiek type circulaire economie plaats geboden wordt. De gesprekken hierover lopen nog.*
- *Het profiel wordt uitgewerkt in het kader van en in onderlinge afstemming met de (ontwerp-)Nota Ruimte, de Ruimtelijke Economische Visie, het vervolg op de nationale prognose ruimtebehoefte industrieclusters, Europees beleid en andere nationale en regionale ruimtelijk-economische trajecten.*

Ter verduidelijking is in bijlage 1 de ambtelijke vertaling van de scope van de 700 hectare geschetst zoals afgesproken in het BO van 11 juni 2025.

Aanpak

Het Rijk werkt middels het 'Ontwerpend Onderzoek schaarse ruimte- energie intensieve clusters' een nationaal strategisch profiel (NSP) uit voor alle industrieclusters van nationaal belang waaronder voor het haven- en industriegebied Moerdijk (HIM). Het NSP voor het HIM wordt in afstemming met provincie, gemeente Moerdijk en het havenbedrijf uitgewerkt, in samenhang met de andere haven- en industriegebieden van nationaal belang.

Daarnaast werken Rijk, provincie, gemeente Moerdijk en het havenbedrijf gezamenlijk aan een Strategisch Economisch Profiel (SEP) voor het HIM. Het SEP is beoogd als een **verdiepingsslag van het Nationaal Strategisch Profiel (NSP)** voor het HIM en moet een scherper kwalitatief profiel opleveren voor de sturing op de toekomstige ontwikkeling van het gebied. Het SEP is een belangrijke bouwsteen voor het besluit over de ruimtelijke ontwikkelrichting van het HIM in juni 2026. Het SEP geeft o.a. inzicht in de randvoorwaarden voor de uitbreiding van het HIM en benoemt welke typen bedrijvigheid passen binnen de toekomstige koers. Daarbij gaat het zowel om nieuwe activiteiten bij uitbreiding als om de prioritering van ruimte die vrijkomt door herstructurering. Omdat de ontwikkeling van het NSP binnen het 'Ontwerpend Onderzoek schaarse ruimte- energie intensieve clusters' echter pas rond de zomer wordt afgerond, wordt het SEP parallel ontwikkeld op basis van tussentijdse resultaten uit dit ontwerpend onderzoek.

Een onderdeel voor invulling van het SEP is de verkenning naar 'Waardeketens' (provincie Noord-Brabant) en 'Kansen voor circulariteit van kritieke grondstoffen op Moerdijk' (provincie Noord-Brabant, I&W en havenbedrijf). Dit laatste komt voort uit afspraken tussen de gedeputeerde van de provincie Noord-Brabant en het ministerie van I&W. Hiermee wordt de verbinding gelegd tussen nationaal strategische opgaven en regionale economische meerwaarde. Zo wordt vanuit waardeketens van belang voor Nederland en Noord-Brabant, en de huidige bedrijvigheid/activiteiten/ technologie aanwezig op het HIM gekeken voor welke kansrijke kritieke grondstoffen ruimte geboden gaat worden via het SEP.

Het **SEP HIM verdiept dus het nationale perspectief** tot een concreet advies over de gewenste toekomstige economische benutting van het HIM en de bijbehorende randvoorwaarden.

Op basis van dit profiel bepalen partijen gezamenlijk voor welke (nieuwe) vormen van bedrijvigheid het HIM ruimte kan bieden. Ook wordt verkend hoe bestaande en/of bij uitbreiding benodigde milieu- en ontwikkelruimte — zoals geluid- en stikstofruimte, maar ook geur en veiligheid — gericht kan worden ingezet voor functies die aansluiten bij het nationale strategische profiel en de leefbaarheid in de aangrenzende gebieden.

Gezien het korte tijdstraject ter voorbereiding van de besluitvorming in het BO Moerdijk over de ruimtelijke ontwikkelrichting en bijbehorende randvoorwaarden:

- zullen voor de uitwerking van het SEP geen nieuwe onderzoeken worden geïnitieerd, maar zal geput worden uit beschikbare kennis middels deskresearch of gesprekken met deskundigen;
- zullen uitspraken vooral kwalitatief en/of indicatief van aard zijn. Conclusies zullen op hoofdlijnen geformuleerd worden;

zullen uitvoeringsaspecten en instrumenten niet in beeld gebracht worden (dit kan in de fase na besluitvorming in het BO Powerport regio Moerdijk van juni 2026). Het SEP dat op hoofdlijnen in juni wordt vastgesteld zal in de periode daarna verder (gedetailleerder) uitgewerkt en geïnstrumenteerd moeten worden. Zo moet het profiel voor het bestaande terrein ook worden vastgesteld door de raad van commissarissen van het havenbedrijf.

Product

Notitie met uitgangspunten voor het SEP HIM ter vaststelling in de Stuurgroep Powerport regio Moerdijk. Hierin worden de volgende vragen uitgewerkt:

- Wat is het huidige profiel?
 - Wat voor activiteiten vinden nu plaats op het HIM en van welke ketens zijn deze onderdeel?
- Wat is het toekomstige profiel?
 - Welke bedrijvigheid, activiteiten en ketens willen we behouden? Vanuit Europees, nationale, provinciale en regionale scope.
 - Wat voor nieuwe bedrijvigheid, activiteiten en ketens willen we aantrekken? Vanuit Europese, nationale, provinciale en regionale scope.
- Wat zijn de randvoorwaarden voor het realiseren van het toekomstig profiel?
 - Wat zijn de benodigde milieucontouren? Welke milieucontouren geluidscontouren en stikstofruimte hebben de verschillende activiteiten nodig?
 - Zijn de activiteiten en ketens van het toekomstig profiel energie-intensief? Is er behoefte aan grote hoeveelheden elektriciteit, waterstof, CO2 en/of warmte?
 - Hoe verhoudt het toekomstig profiel zich tot de waterbeschikbaarheid? Is er veel behoefte aan water als grondstof of koelwater?

- Wat is de additionele behoefte van het toekomstig profiel op de bestaande en nieuwe logistieke stromen en leveringen? Wat is de behoefte aan kadegebonden terrein?

Kwaliteitseisen van het op te leveren product

- Ambtelijk gedragen door de betrokken partijen.
- Voldoende handvatten (adviserende uitspraken op basis van onderzoek) om in vervolgtraject sturingsmogelijkheden en sturingsinstrumenten uit te werken.
- Resultaten "Kansen voor circulariteit van kritieke grondstoffen in Moerdijk" en 'Waardeketens' verwerkt in eindversie.
- De scope van het SEP behelst het gehele haven- en industriegebied Moerdijk (zie bijlage 2).¹

Opdrachtgever en governance

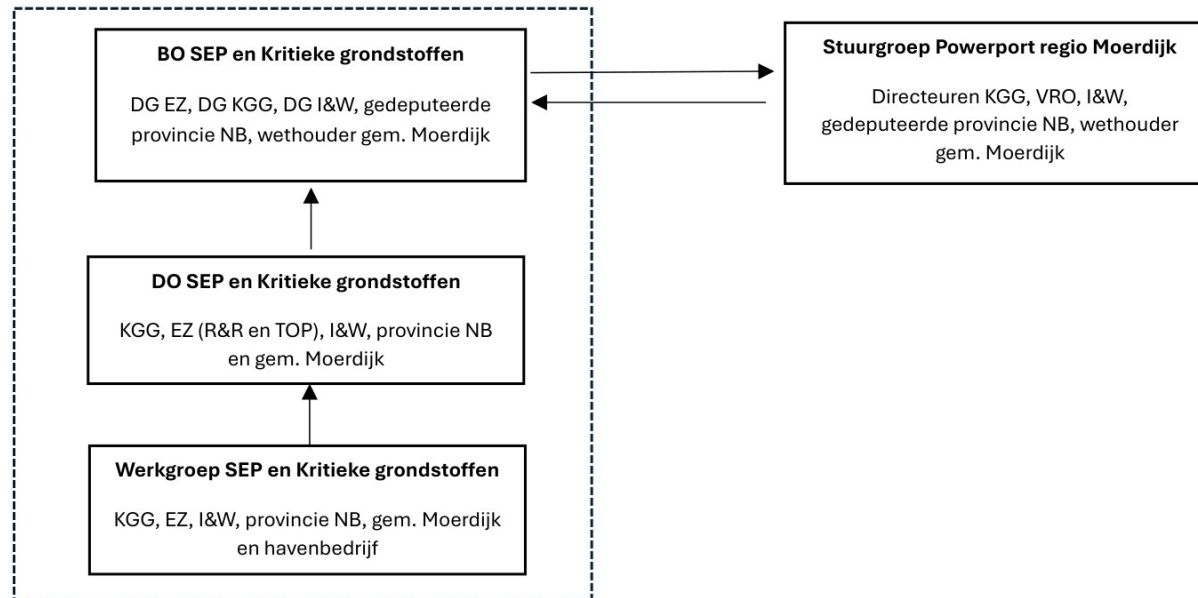
Stuurgroep Powerport regio Moerdijk.

Vaststelling van producten (plan van aanpak en definitief SEP) vindt plaats in de stuurgroep Powerport regio Moerdijk.

Inhoudelijke voorbespreking van het SEP en de relevante onderzoekstrajecten vindt plaats in de werkgroep, het directeurenoverleg en het BO SEP en kritieke grondstoffen. Deze overlegstructuren hebben geen formele status binnen de Powerport governance. Het governance-model staat hieronder weergegeven. Het havenbedrijf maakt onderdeel uit van de werkgroep maar niet van het DO of BO.

¹ Deze scope is breder dan de zeehavenraming van Provincie-Noord Brabant welke alleen het gebied Industrial Park, Seaport en het Ecopark omvat. Binnen het BOL besluit van indicatief 700 ha. in juni 2025 is rekening gehouden met 130 hectare autonome ruimtevrage tot 2030 voor de zeehaven Moerdijk op basis van zeehavenraming 2022 Provincie Noord-Brabant.

Onderstaande uitwerking van de governance in organisaties en personen zal nog verder bijgesteld worden aan de hand van de uitwerking van de portefeuillevverdeling zoals vastgesteld bij het aantreden van het nieuwe Kabinet.

Deelnemers BO SEP en kritieke grondstoffen:

- EZ: [redacted]
- KGG: [redacted]
- I&W: [redacted]
- Provincie NB: [redacted]
- Gemeente Moerdijk: [redacted]

Deelnemers DO SEP en kritieke grondstoffen:

- KGG: [redacted]
- EZ (directie Regio & Ruimte): [redacted]
- EZ (directie TOP): [redacted]
- I&W EZK/KGG: [redacted]
- Provincie NB: [redacted]
- Gemeente Moerdijk: [redacted]

Deelnemers stuurgroep Powerport regio Moerdijk:

- KGG: [redacted]
- VRO: [redacted]
- I&W: [redacted]
- Provincie Noord-Brabant: [redacted]
- Gemeente Moerdijk: [redacted]

Opdrachtnemer SEP en kritieke grondstoffen

Ministerie van EZ, dR&R [redacted] Gedelegeerd opdrachtnemer: [redacted]

Uitwerking en planning.

Fase 1 (januari/ februari 2026)

Inventarisatie van (recente) bestaande en in ontwikkeling zijnde visies, onderzoeken, strategieën, etc. i.r.t. tot het HIM/ Powerport regio Moerdijk en benoemen hiaten.

Product 1: bullitsgewijze samenvatting van relevante documenten t.a.v. het HIM óf uitspraken aangaande haven- en industrieclusters ten algemene óf sectoren op het HIM voor zover van toepassing.

Hierbij te denken aan o.a.:

- Ruimtelijk beleid (ontwerp Nota Ruimte, Ruimtelijk Economische Visie, omgevingsvisies, bestemmingsplan, PIP etc)
- Sectoraal beleid (Kamerbrief Duurzame Chemie, kamerbrief ontwikkelingen strategische voorraden en verwerking kritieke grondstoffen)
- Beleid/ visie i.r.t. de industrieclusters (prognoses ruimtebehoefte industrieclusters, Havennota 2.0)
- Corporate Strategy 2026-2030 Port of Moerdijk

Fase 2 (februari/maart 2026)

Nader onderzoek naar hiaten en verdieping.

- Verdiepingsgesprekken (o.a. met havenbedrijf, accounthouder Logistiek EZ/I&W, gemeente Moerdijk, etc.)
- Verdiepingsgesprek benodigde/eisen milieucontouren en kadegebondenheid.
- Bouwsteen 'Kansen circulariteit van kritieke grondstoffen in Moerdijk' (apart traject EZK/KGG en PNB). Welke kritieke grondstoffen en benodigde ketens zijn logisch en gewenst op het HIM en welke kunnen elders in Nederland/provincie Noord-Brabant?
- Kwalitatief benoemen randvoorwaarden voor mogelijke ontwikkelingen op basis van bestaande kennis/deskresearch/gesprekken deskundigen.

Fase 3 (afronding begin/medio april 2026)

Concept profiel opstellen en voorleggen aan stuurgroep. Het profiel zal bestaan uit de volgende bouwstenen:

- Huidig profiel
- Toekomstig profiel
- Randvoorwaarden toekomstig profiel

Product: Concept Strategisch Economisch Profiel Moerdijk

Fase 4 (afronding eind april 2026)

Op basis van feedback en andere inzichten profiel aanscherpen tot eindproduct.

Product: Definitief Strategisch Economisch Profiel tbv Stuurgroep Powerport regio Moerdijk.

Gedetailleerde planning:

- Eind februari 2026: eerste conceptresultaten van onderzoeken provincie Noord-Brabant
- 2 maart 2026: vaststelling PvA SEP in stuurgroep Powerport regio Moerdijk
- Mid maart 2026: eerste conceptresultaten van ontwerpend onderzoek Rijksoverheid
- Mid maart 2026: DO SEP en kritieke grondstoffen. Bespreking voortgang onderzoekstrajecten
- Laatste week maart: DO SEP en kritieke grondstoffen. Bespreking concept SEP
- Begin april 2026: BO SEP en kritieke grondstoffen. Analyse op onderzoekstrajecten en concept SEP
- 15 april 2026: bespreking concept SEP in stuurgroep Powerport regio Moerdijk
- Eind april: definitief concept SEP klaar voor interne besluitvorming Rijk, provincie en gemeente Moerdijk
- Juni 2026: Formele besluitvorming SEP in BO Powerport regio Moerdijk

Mensen en middelen

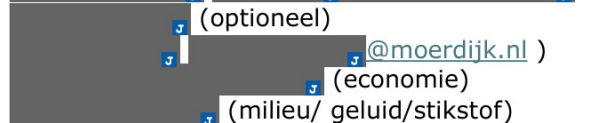
Kernteam EZ, PNB, I&W, KGG, gemeente Moerdijk en havenbedrijf Moerdijk

Stakeholders

Haven- en industrieterrein Moerdijk:

)

Gemeente Moerdijk:

(optioneel)
 @moerdijk.nl)
 (economie)
 (milieu/ geluid/stikstof)

Provincie Noord-Brabant:

@brabant.nl)
 @brabant.nl)
 @brabant.nl)

Ministerie van I&W DGLM:

@minienw.nl)
 @minienw.nl)

Ministerie van KGG/ RE

@minezk.nl)
 @minezk.nl)

Ministerie van EZ/R&R:

@minezk.nl)
 @minezk.nl)

Ministerie van EZ/KGG-AEP

en @minezk.nl)

Ministerie van VRO:

 @minbzk.nl)

Specifiek voor kritieke grondstoffen:

Ministerie van I&W/DGLM EZ:

@minienw.nl)
 @minienw.nl)

Ministerie van EZ/TOP:

Legen @minezk.nl)
 @minezk.nl)

Provincie Noord-Brabant:

 @brabant.nl)

Ondersteuning:

RVO (Gebiedsgericht werken):

 @rvo.nl)

Bijlage 1: Ruimtevrage Powerport Moerdijk.

Op basis van de verrichte technische studies hebben Rijk en regio afgesproken 700 hectare te hanteren als indicatieve ruimtevrage voor de gehele Powerport Regio Moerdijk. Deze 700 hectare biedt in ieder geval ruimte voor de energietransitie (installaties en tracés voor kabels en leidingen) en de autonome groei van bedrijvigheid, waaronder verduurzaming en circulair maken van de bestaande industrie. Het in deze 700 hectare geraamde deel voor 'autonome groei van de bedrijvigheid' is de ruimtevrage bij een beleidsneutrale ontwikkeling van het haven- en industrieterrein. Ruimtevrage voortkomend uit nieuw beleid zal zoveel mogelijk ingepast worden in de 700 hectare.

De 'autonome groei van bedrijvigheid' is hierbij een veelomvattende term. In de betekenis gaat het over de groei en verduurzamingsambities van de bestaande activiteiten in het gebied, waaronder de bedrijven zelf en hun bijbehorende ketens, en doorontwikkeling van procestechnologie. Zie ook kader. Hiermee is de afgesproken 700 hectare op voorhand niet remmend voor de ontwikkelingen die we beleidsmatig gewenst achten vanuit een Nationaal Strategisch Profiel (energie intensieve industrie en kritieke grondstoffen) voor het haven- en industriecluster Moerdijk.

Dit Nationaal Strategisch Profiel (NSP) wordt ontwikkeld vanuit het 'Ontwerpend onderzoek naar schaarse ruimte in de industrieclusters' (KGG en VRO) en daarin wordt de strategische en onderscheidende profilering van de 5 nationale industrieclusters benoemd. In het nog op te stellen Strategisch Economisch Profiel (SEP) zal dit NSP voor het cluster Moerdijk inclusief bijbehorende milieuruimtes verder in beeld gebracht worden. Hierbij wordt een aparte bouwsteen voor dit SEP ontwikkeld waarin de kansen op Moerdijk t.a.v. kritieke grondstoffen in beeld gebracht worden.

Voorbeelden van autonome groei

1. Groei en verduurzaming ketens

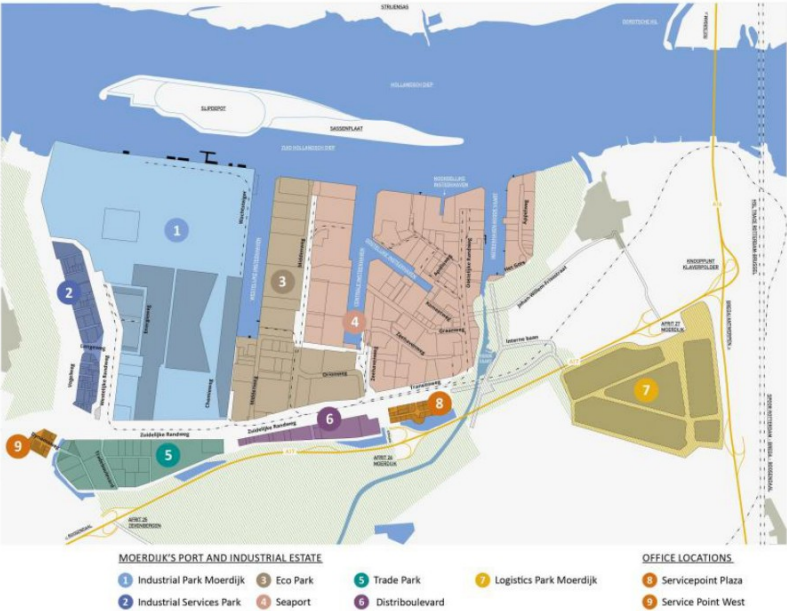
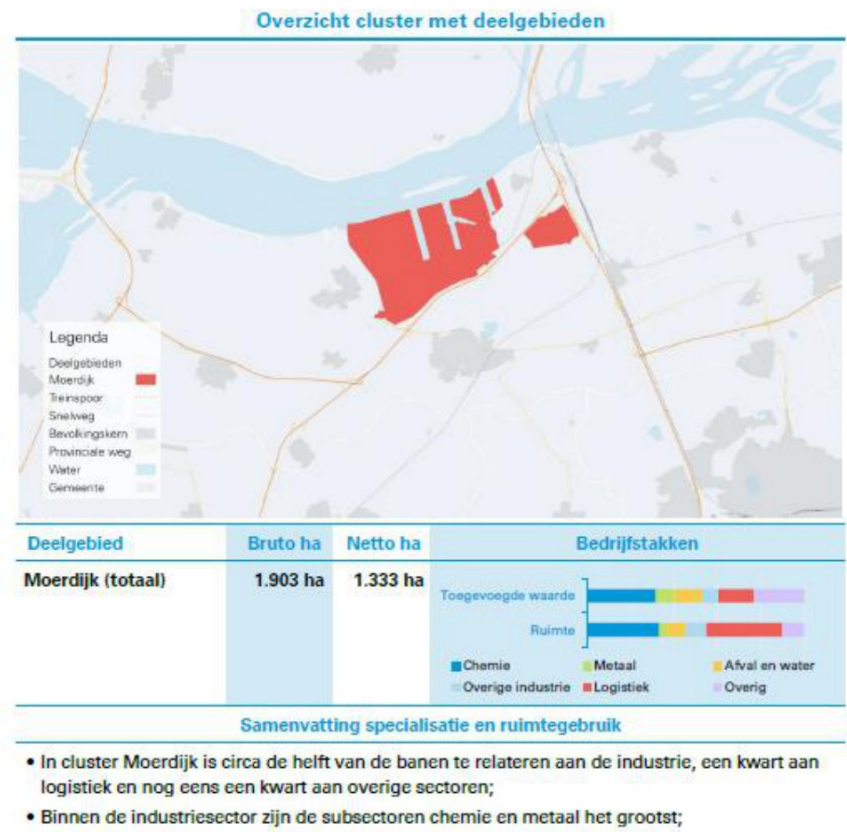
Shell staat op Moerdijk aan het begin van de polymeerketen. Monomeren als etheen en propaan die ontstaan uit het kraakproces worden óf via de aanwezige logistieke modaliteiten afgezet buiten het cluster Moerdijk óf worden verder verwerkt binnen het cluster Moerdijk bij andere bedrijven naar polymeren. Deze polymeren worden ook weer afgezet buiten het cluster of verder verwaard binnen het cluster op andere bedrijven naar b.v. additieven. Bij het verduurzamen van deze keten zien we o.a.:

- ruimtebehoefte om de fossiele inputstroom (nafta) te vergroenen/circulair te maken (b.v. recycling van kunststoffen naar pyrolyse olie, maar deels kan dit ook op andere locaties);
- ruimtebehoefte voor opslag van groen/circulaire tussenproducten (biopropeen of bio-etheen), omdat in de beginfase dit zeer beperkte stromen zullen zijn (beperkte beschikbaarheid pyrolyse-olie);
- ruimtebehoefte voor nieuwe bedrijven die deze groen/circulaire tussenproducten gaan verwaarden in deelmarkten die hiervoor een hogere prijs willen betalen;
- etc.

2. Doorontwikkeling en uitbouw procestechnologie.

Diverse bedrijven op Moerdijk doen momenteel aan metaalrecycling. De hiervoor benodigde procestechnologie (hogetemperatuurrecyding-smelten, elektrochemische raffinage, mechanische recycling, recyding via oplossen in vloeistoffen, ect.) kan ook ingezet worden voor recycling van andere (kritieke) grondstoffen dat op dit moment plaatsvindt in het industriecluster Moerdijk.

Bijlage 2: Ruimtelijke scope Haven- en industrieterrein Moerdijk.

Bron: <https://portofmoerdijk.nl/ondernemen/vestigen>

Bron: p 89 uit 98973529 Bijlage 2 Nationale prognose ruimtebehoefte industrieclusters